

Rosa Serra i Sala

GRANOLLERS, CIUTAT EDUCADORA

36

La ciutat és arquitectura, història, urbanisme, art, comerç, sociologia, moda, espectacle. La ciutat és també els barris, els jardins, els museus o els centres del lleure, d'esport, de cultura o d'intervenció. Per als ciutadans, i especialment per als infants i per als joves, tota la ciutat és una bona escola.

Amb aquestes paraules es presenta el I Congrés Internacional de Ciutats Educadores celebrat enguany, els dies 26 al 30 de novembre, al Palau de Congressos de Montjuïc de Barcelona.

Ha estat organitzat per l'Ajuntament de Barcelona i presidit pel seu alcalde, Pacual Maragall, en l'acte inaugurat i el de cloenda. A més, s'hi comptà amb la presència de Marta Mata, regidora d'Ensenyament de l'Ajuntament de Barcelona i els representants de la UNESCO, del Consell d'Europa, del Ministeri d'Educació i Ciència i de la Generalitat de Catalunya.

L'objectiu principal del Congrés ha consistit en la presentació i el debat d'experiències educatives realitzades en diverses ciutats de tot el món. Aquestes realitzacions educatives provenien fonamentalment dels àmbits formal i no formal (escola i fora escola), i eren presentades per les ciutats en forma de vídeo, en el si de quatre comissions que agrupaven els temes següents:

"Escola. Treball. Societat"

"Lleure. Joc. Participació"

"Coneixement de la ciutat"

"Vells i nous llenguatges".

L'aportació teòrica sobre el concepte de la Ciutat Educadora en el Congrés va ésser manifestada a través de quatre conferències:

"Per què parlem de ciutat educadora?", a càrrec de Pascual Maragall, alcalde de Barcelona.

"La ciutat com a escenari", a càrrec de la senyora Sassen, professora d'urbanisme de la Universitat de Columbia.

"Recursos educatius de la ciutat", a càrrec del professor Alfieri de la Universitat del Torí.

"El multiculturalisme en la ciutat", a càrrec del senyor Roland Castro, professor de l'Escola de Belles Arts de París.

Al congrés han participat 63 ciutats pertanyents a 21 estats. El interlocutors han estat persones

vinculades a les administracions locals o envia- des per aquestes administracions.

I CONGRÉS INTERNACIONAL DE CIUTATS EDUCADORES

MOSTRA DOCUMENTAL «LA CIUTAT EDUCADORA»
 MUESTRA DOCUMENTAL «LA CIUDAD EDUCADORA»
 EXHIBITION «THE EDUCATING CITY»
 SALON DOCUMENTAIRE «LA VILLE EDUCATRICE»

BARCELONA 27 DE NOVEMBRE
 AL 5 DE DESEMBRE DE 1990

CIUTATS ADHERIDES:

Alcoi	Manresa
Alacant	Mataró
Barcelona	Mollet del Vallés
Badalona	Montpeller
Berlín	Nairobi
Bilbao	Oporto
Birmingham	Palma de Mallorca
Bolonya	Parets del Vallés
Budapest	París
Buenos Aires	Praga
Calvià	Rennes
Cerdanyola del Vallés	Rotterdam
Còrdova	Sabadell

Cornellà de Llobregat	Sant Boi del Llobregat
Dakar	Sant Joan Despí
Getafe	Sant Sebastià
Ginebra	Santa Coloma de Gramanet
Girona	Sao Paulo
Glasgow	Saragossa
Göteborg	Sevilla
Granollers	Tampere
Grenoble	Tarragona
Jerusalem	Terrassa
Leningrad	Torí
L'Hospitalet de Llobregat	Toronto
Lille	Torrent
Lisboa	Tunis
Lió	València
Lleida	Venècia
Madrid	Vitòria
Manacor	Wakefiels
Manila	

CIUTATS PENDENTS DE CONFIRMACIÓ A 11-01-91:

La Coruña
Montréal

Granollers fou convidada a participar en aquest Congrés. Hi foren enviades sis experiències educatives:

- Les activitats per a les escoles de l'Associació Cultural.
- Coneguem Granollers.
- Activitats esportives d'estiu.
- Escoles esportives municipals.
- Sexualitat a l'escola.

—El programa de ràdio "La bicicleta".

El comitè organitzador va seleccionar l'experiència del programa de ràdio "La bicicleta". Aquesta activitat organitzada per l'Escola Municipal "Salvador Llobet" és un programa de ràdio que s'integra a la programació dels dissabtes de Ràdio punt 7 d'àmbit comarcal Granollers, 107.6 FM, realitzat íntegrament per nois i noies de 7è i 8è nivell d'EGB. La preparació, la producció i la realització d'aquest espai d'una hora i mitja de durada corre a càrrec d'un grup que oscil·la entre 30 i 35 alumnes de l'escola. Nois i noies entre 12 i 14 anys ajudats i assessorats per tres mestres entusiastes, Carles Masjuan, Josep Lluís Campoy i Dolors Camenforte, que els acompanyen en aquesta aventura apassionant de les paraules.

L'experiència va començar al curs 1895-86 amb un programa de mitja hora de durada. Després va passar a una hora sencera, fins a arribar a l'hora i mitja actual. Inicialment el programa era enregistrat íntegrament. A partir del segon

curs, amb la incorporació del concurs telefònic, que permet la participació dels oients, part del programa s'emet en directe.

Amb motiu de diades especials, assenyalades o festives de la nostra ciutat, el programa s'ha emès totalment en directe: l'arribada dels Reis Mags, la "passada" de cavalls i carruatges el dia de Sant Antoni Abat, la desfilada del dia de l'Ascensió i la festa celebrada a la Porxada amb la qual conclou anualment l'emissió de "la Bicicleta".

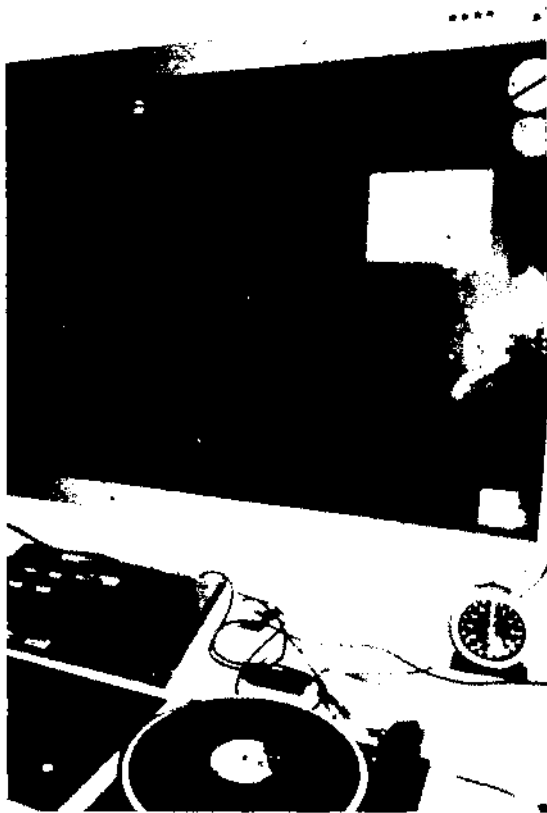
L'estructura del programa és de magazine, amb diferents apartats que es van renovant cada any segons les preferències dels alumnes:

- La Bicicleta musical s'encarrega de presentar un disc i també presenta els nois i les noies que volen cantar alguna cançó.
- La Bicicleta literària és l'espai per a l'expressió escrita, imaginativa i creativa, feta per la mà dels alumnes i on intercalen textos d'autors reconeguts.
- La Bicicleta agenda recull activitats d'interès, recreatives i culturals de la ciutat, programes de televisió, felicitacions d'aniversari...
- La Bicicleta reportera recull i selecciona les principals notícies aparegudes durant la setmana.
- La Bicicleta humorística és la corda dels acudits, endevinalles que els oients trameten perquè es puguin passar pel micròfon.
- La Bicicleta rècords recull rècords apareguts en el llibre Guinness i d'altres inventats.

El Món que ens envolta és l'apartat que s'ha mantingut durant tots els anys i s'encarrega d'entrevistar professionals del nostre entorn, amb la intenció d'apropar el món laboral als alumnes dels darrers cursos d'EGB. S'hi han entrevistat més d'un centenar de professionals diferents: un carter, un forner, un cuiner, un policia, un bomber, un director de banc, un cap escolta, un presentador de televisió, un meteoròleg, un farmacèutic, un metge pediatre, un mestre de disminuïts, un director d'escola, la regidora d'ensenyament de Granollers, Francesca Martín, l'alcalde de Granollers, Josep Pujadas i, fins i tot, el president de la Generalitat, Jordi Pujol.

El programa de ràdio es va iniciar en el moment que l'equip de mestres de l'Escola Municipal Salvador Llobet es va plantejar realitzar activitats complementàries que depassessin l'àmbit estrictament escolar i que permetessin la participació d'alumnes de l'escola i de la ciutat i de la comarca i tot.

És a dir, l'escola es plantejava el lleure, el temps d'esbarjo dels alumnes des de la mateixa

creació de l'activitat, fent servir habilitats acadèmiques amb finalitat lúdica.

L'escola canvia d'escenari. Ara l'espai és l'emissora.

L'avaluació és senzillament la feina feta, la participació a preparar guions radiofònics, a assajar la lectura dels poemes. És l'expressió voluntària a crear un temps lliure ple, divertit i molt ric. Per altra part, no només és útil la participació individual sinó la responsabilitat que comporta el treball en equip amb els professionals de la ràdio. I amb els mateixos com-

panyes i companyes. On s'interrelaciona la responsabilitat col·lectiva amb la tolerància davant els errors comesos i la solidaritat davant els èxits. Polint els personalismes, l'afany de protagonisme que fa ombra i sovint margina. Aquests valors humans entren molt en joc perquè els participants en el programa no són triats prèviament per ningú. El lliure accés de tota la població escolar entre setè i vuitè fa entendre que l'emissora no és un premi ni un càstig, és una manifestació de la voluntat de treballar pel programa a llarg termini en grup heterogeni. Aquest fet educa, a més, en la diversitat i el lliure exercici del debat i el consens.

La coordinació de tot el programa no és una tasca fàcil. Només és possible quan hi ha una gran dosi d'il·lusió i una forta confiança en la feina que es fa.

L'activitat radiofònica està vinculada a la campanya per a la Normalització lingüística del Català. Un espai queda reservat al conte. Se n'explica un que pertany a un llibre de contes utilitzat en moltes escoles. Quan es fa el torn de preguntes sobre els contes, hi truquen molts oients d'altres escoles perquè coneixen bé el conte explicat. Aquest fet ha incrementat la participació i l'audiència.

Cal dir que la direcció de l'Emissora Municipal de Granollers va mostrar des del primer moment molt interès pel programa atès que vol ser una emissora al servei de tots els ciutadans i ciutadanes i, apropar la ràdio al seu entorn social més immediat i poder contribuir al procés de Normalització Lingüística del Català.

Així, doncs, per la seva estructura, podem definir el programa com una activitat multidisciplinària, dinàmica i oberta a la vida quotidiana dels nois i de les noies a partir d'un mitjà únicament auditiu enfront de l'oferta televisiva, vídeos... Aquest programa de ràdio fomenta la capacitat d'escoltar, motiva l'atenció per la veu, el so, la paraula. Hi intervenen moltes actituds, a més de l'atenció, la imaginació dels personatges dels contes, dels acudits, la participació telefònica directa, totalment espontània i voluntària. I la identificació amb els locutors i les locutores per la possible proximitat d'edats entre emissors i receptors que genera un fluid d'ingenuïtat, d'alegria. És la simpatia de la infància.

La Bicicleta ha obert les seves portes a la participació d'altres escoles de la comarca del Vallès Oriental. Aprofitant la possibilitat que els oferís el programa, aquest darrer curs hi han participat de manera continuada l'escola pública Congost de Canovelles, l'escola pública

Ronçana de Santa Eulàlia de Ronçana i l'escola de segon ensenyament de la Vall del Tenes. El programa de ràdio la Bicicleta rebé el premi "Rosalia Rovira" com al millor programa de participació ciutadana el desembre de 1987 a Vilafranca del Penedès.

El grup compost pels alumnes protagonistes, mestres i assessors foren rebuts per l'alcalde de la ciutat, Josep Pujades, i felicitats pel premi i el programa. El batlle els encoratjà a continuar treballant per la difusió i pel compromís setmanal que assumeixen de tenir reparat el treball previst i encarregat cada vuit dies.

En una enquesta realitzada als alumnes de l'escola "Fulls Màgics" núm. 47 març 1987, es publicaven les dades sobre l'audiència del programa:

418 nois/es que saben que hi ha el programa.
154 nois/es l'escolten.

63 nois/es que han trucat al programa.

44 nois/es que han obtingut el premi.

Els mateixos nois opinen que escolten el programa perquè és divertit, animat, variat, molt interessant, molt infantil i juvenivol, perquè és una activitat de l'escola i està ben organitzada. L'impacte que va tenir la Bicicleta en el Congrés fou molt positiu, primer perquè no hi havia cap altra activitat feta exclusivament per nens i nenes.

Segon perquè no està organitzada directament per cap Corporació municipal en la seva programació anual. Aquest programa té una incidència municipal, però s'organitza des de l'àmbit escolar.

Va motivar molt interès entre d'altres ciutats participants i fins i tot hi ha interès per encetar un intercanvi d'informació. I poder fer extensiva aquesta proposta en d'altres nuclis urbans dotats també d'emissora municipal.

Durant el Congrés es va debatre i aprovar la "Carta de Ciutats Educadores" on es recullen 20 principis bàsics que han de formar l'impuls educatiu de la ciutat, perquè la creixença de l'infant i el desenvolupament del jove no poden deixar-se a l'atzar.

El Congrés ha comptat amb diversos elements de suport:

—El Banc Internacional d'Experiències Educatives, on es troben les descripcions i les documentacions de totes les experiències exposades i debatudes durant el Congrés, més totes aquelles que les ciutats han enviat i que, per qüestions de limitació de temps, no han pogut ésser explicades (unes 250 en total). Aquest Banc de Dades tindrà la seu a la Direcció de Serveis Pedagògics de l'Àrea d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, i serà l'element que facilitarà posteriors intercanvis entre ciutadans, i

també una peça clau per al segon Congrés a Göteborg, al 1992.

—El catàleg del Banc Internacional d'Experiències que conté el resum i la procedència de cadascuna de les experiències contingudes en el Banc de Dades.

—El llibre "La Ciutat Educadora", que consta de 26 articles de diversos professionals, entorn d'aquest tema.

Una Comissió Permanent formada per 8 ciutats assistents al Congrés (Barcelona, Berlín, Birmingham, Ginebra, Göteborg, Montpeller, Rotterdam i Torí), s'encarrega d'ésser el nucli informador i coordinador fins al segon Congrés de Ciutats Educadores.

La Convenció de les Nacions Unides del 20 de novembre de 1989 desenrotlla i fa vinculants els principis de la Declaració Universal de 1959 i ha convertit els infants i els joves en ciutadans de ple dret en atorgar-los drets civils i polítics. I, d'acord amb la seva maduresa, poden associar-se per participar-hi.

Es confirma, en conclusió, un nou dret del ciutadà, el dret a la ciutat educadora.

El principi tercer de la Carta de Ciutats educadores diu: "La ciutat enfocarà les oportunitats de formació amb visió global. L'exercici de les competències en matèria educativa s'ha d'efectuar dins del context més ampli de la qualitat de vida dels infants, la justícia social i la promoció dels joves".

És, doncs, la qualitat de vida un dret inalienable de tot ciutadà petit o gran.

FONTS CONSULTADES

—Avui, 20 novembre 1990.

Ciutats Educadores. Josep M. Espinàs

—Carta de les ciutats educadores. Ajuntament de Barcelona.

—Diari de Barcelona, 17 desembre 1987.

—Fulls Màgics núm. 59, revista escolar Salvador Llobet.

—Fulls Màgics núm. 47, revista escolar Salvador Llobet.

Granollers Informatiu, 29 gener 1988 núm. 45

—La Vanguardia, 9 setembre 1988:

«Experiència radiofònica per a alumnes d'EGB». Carles Masjuan i Josep Lluís Campoy.

Col·laboracions

—Dolors Carmenforte: Directora Escola Salvador Llobet.

—Pilar Figueres: Congrés Internacional Ciutats Educadores.